

ONTWERPBESLUIT WET NATUURBESCHERMING VAN GEDEPUTEERDE STATEN VAN
GELDERLAND

Wet natuurbescherming hoofdstuk 3, ontheffing soorten

Datum besluit : 13 augustus 2018
Onderwerp : Wet natuurbescherming - 2017-017232 - gemeente Maasdriel
Activiteit : Sloop, bouw en uitbreiding aan Molenachterdijk 3, 5325 KL Well
Verlenen/weigeren : verlenen ontheffing

Aanvrager : Melkveehouderij Den Eelder VOF
Zaaknummer : 2017-017232

Beslissing van GEDEPUTEERDE STATEN VAN GELDERLAND op het verzoek van Ernst van de Schans, Melkveehouderij Den Eelder VOF, Molenachterdijk 3, 5325 KL Well, hierna te noemen de aanvrager, van 12 december 2017 om een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming, hierna de Wnb.

De opbouw van deze beslissing is als volgt:

- Allereerst worden de ingediende *aanvraag en het procesverloop* toegelicht;
- Daarna volgt het *besluit* met inbegrip van de voorschriften;
- Onder het kopje '*beoordeling*' wordt de onderbouwing van het besluit gegeven;
- De beslissing wordt afgesloten met enkele algemene bepalingen en een toelichting op het verdere procesverloop ('*overige verplichtingen*' en '*zienswijzen*').

AANVRAAG EN PROCESVERLOOP

Op 12 december 2017 ontvingen wij een aanvraag van Melkveehouderij Den Eelder voor een ontheffing in het kader van hoofdstuk 3 van de Wnb op grond van artikel 3.1 lid 2 voor het opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van de huismus te vernielen of te beschadigen of nesten van de huismus weg te nemen.

De ontheffing wordt aangevraagd in het kader van het in de wet genoemde belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid.

De aanvraag maakt deel uit van deze ontheffing.

Er is voor de aangevraagde werkzaamheden niet eerder een ontheffing verleend.

Er wordt geen gebruik gemaakt van een gedragscode.

Op 18 juli 2018 hebben wij van de aanvrager aanvullende stukken ontvangen waarom wij bij e-mail van 7 mei 2018 hebben verzocht.

Deze aanvraag is nog niet getoetst aan het gebiedendeel van de Wet natuurbescherming. Mogelijk is hier ook een vergunning Wnb voor nodig. Indien dit het geval is, dient de aanvrager deze ook bij de provincie aan te vragen.

Op deze aanvraag is afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing verklaard.

BESLUIT

Gedeputeerde Staten van Gelderland

HEBBEN BESLOTEN

gelet op artikel 3.3 lid 1 en lid 4 (Vogelrichtlijnsoorten) van de Wet natuurbescherming

ONTHEFFING TE VERLENEN

aan Melkveehouderij Den Eelder, Molenachterdijk 3 te Well;

voor de soort, verbodsbepaling en wettelijke belang zoals weergegeven in tabel 1.

Tabel 1 Soorten, verboden en belangen

Soort	Verbod		Belang
Huismus (<i>Passer domesticus</i>)	Artikel 3.1 lid 2	Het opzettelijk vernielen of beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren of het wegnemen van nesten	A

Belang (Vogelrichtlijn):

A. Artikel 3.3 lid 4b onder 1 van de Wnb: in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid

Aan deze ontheffing zijn op grond van artikel 5.3 van de Wet natuurbescherming de volgende voorschriften verbonden:

Algemene voorschriften

1. De ontheffing geldt voor het plangebied zoals aangegeven op de kaart in bijlage 1.
2. De geldigheidsduur van de ontheffing eindigt op 31 december 2023.
3. De ontheffing geldt uitsluitend voor de soort, het verbod en belang zoals weergegeven in tabel 1.
4. De ontheffinghouder dient contact op te nemen met de Provincie Gelderland indien er verbodsbepalingen worden overtreden, waarvoor geen ontheffing is verleend. Dit kan het geval zijn als er negatieve effecten optreden op soorten waarvoor geen ontheffing is verleend of als er onverwachte negatieve effecten van de activiteiten optreden. Dit kan via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2017-017232.
5. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder blijft verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
6. De in voorschrift 5 genoemde (rechts)personen beschikken op de plaats waar de activiteiten van de ontheffing worden uitgevoerd over een (digitale) kopie van deze ontheffing, en tonen deze op verzoek aan de daartoe bevoegde toezichthouders en opsporingsambtenaren.
7. De in voorschrift 5 genoemde (rechts)personen zijn op de hoogte van de inhoud en het doel van deze ontheffing en de daaraan verbonden voorschriften, zodanig dat zij daar ook invulling en uitvoering aan kunnen geven.
8. Indien de ontheffinghouder de ontheffing in zijn geheel wil overdragen dan dient voor deze naamswijziging toestemming te worden gevraagd bij de Provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2017-017232.
9. Minimaal twee weken voor aanvang van de werkzaamheden moet melding worden gedaan van de datum van start van de werkzaamheden bij de Provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2017-017232.

10. De werkzaamheden dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige¹ op het gebied van de huismus.
11. De deskundige op het gebied van de huismus houdt alle bevindingen bij in een logboek en heeft deze beschikbaar op het project. Daarnaast wordt het logboek uiterlijk twee weken na afronding van de werkzaamheden verstrekt aan de Provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2017-017232. In het logboek wordt vermeld op welke data de deskundige aanwezig was, welke werkzaamheden zijn uitgevoerd en (indien van toepassing) hoeveel exemplaren en verblijfplaatsen van welke soorten op welke locatie zijn waargenomen.

Soortspecifieke voorschriften

12. Alle mitigerende maatregelen zoals genoemd onder het kopje '*In de aanvraag beschreven mitigerende maatregelen*' van deze ontheffing dienen te worden uitgevoerd.
13. De deskundige begeleidt in elke geval het plaatsen of aanbrengen van mitigerende maatregelen en het ongeschikt maken van verblijfplaatsen. Daarnaast bepaalt de deskundige tevens of de inrichting en beplanting minimaal vergelijkbaar geschikt zijn voor de huismus als in de uitgangssituatie.
14. U dient minimaal 20 voor de huismus geschikte nestgelegenheden aan te bieden als vervanging voor de 10 nesten die verloren gaan, minimaal 3 maanden voordat de oude schuur gesloopt wordt. De te plaatsen nestkasten (NK MU (02) van Vivara) mogen van binnen maximaal 1 tussenschot hebben.
15. U dient in de nieuwe beplanting en tuinen zo veel mogelijk aandacht te besteden aan de huismus, in die zin dat er (ook) groenblijvende heesters of klimplanten, beschutting biedende beplanting met stekels of dichte vertakkingen en beplanting die insecten aantrekt en/of zaden draagt wordt aangeplant en onderhouden. De beplanting moet in kwaliteit en kwantiteit zodanig worden geplant en onderhouden, dat de nieuwe situatie minstens even geschikt is voor de huismus als de uitgangssituatie en minstens voldoet aan de inpassingseisen uit bijlage 2.

BEOORDELING VAN DE AANVRAAG

Project

Op de grote zuivelboerderij (ruim 500 stuks melkvee) met eigen zuivelproductie, mestsilo's, mestvergistingsinstallatie, hooiopslag, van 7,5 ha groot, heeft men het voornemen her in te richten. De huidige koeienstal wordt gesloopt. Het aantal koeien blijft gelijk. Op de plek van de huidige stal wordt het zuivelproductiegebouw vergroot en wordt -als dit wordt toegestaan- in de toekomst een bezoekerscentrum gebouwd (dit is of wordt opgenomen in het bestemmingsplan). In het grasland ten oosten van de huidige bedrijfsgebouwen worden 3 melkstallen gebouwd. Ten

---

¹ De provincie Gelderland verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie, habitats en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en ((soort)specifieke) ecologische kennis heeft. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus.

Met betrekking tot soorten of specifieke soorten kan als deskundige ook iemand worden aangemerkt die:

- op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdiervereniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

behoefte van de uitbreiding van de gebouwen wordt ten noordoosten van het huidige erf een waterretentiebekken gebouwd. Het perceel met bebouwing wordt uitgebreid van 7,5 naar 12,4 ha.

De werkzaamheden zijn:

- Bouw van drie melkveestallen; één voordat de oude stal wordt gesloopt
- Sloop melkstal
- Rooien van een haag, verplanten van overstaanders (bomen uit de haag)
- Nieuwbouw van deel zuivelgebouw
- Bouw bezoekerscentrum
- Bouw nieuwe voederopslag
- Bouw tweede bedrijfswoning
- Aanleg retentiebekken
- Aanleg nieuwe haag

Periode:

- 2018-2020. De definitieve planning hangt af van de vaststelling van het bestemmingsplan en de toekenning van fosfaatrechten.
- De sloop van de oude stal zal enkele maanden na voltooiing van de nieuwe stal plaatsvinden. In ieder geval wordt rekening gehouden met een gewenningsperiode van 3 maanden voor de huismus.

Onderzoek

Als vooronderzoek heeft bronnenonderzoek plaatsgevonden (Waarneming.nl, verspreidingsatlassen). Er is op 2 februari 2016 een veldbezoek uitgevoerd waarbij gericht gezocht is naar nestlocaties en verblijfplaatsen van beschermde soorten. Op 23 maart, 5 en 13 april en 9 mei 2016 heeft gedurende ongeveer 2 u per bezoek, soortgericht onderzoek plaatsgevonden op basis van de driekeertien-methode van Steenuiloverleg Nederland (Stone) en de territoriumkartering BMP van Sovon naar steenuil, kerkuil en huismus. Er heeft geen nader onderzoek plaatsgevonden naar vleermuizen. De te slopen stal is ongeschikt voor vleermuizen, omdat dak en wanden enkelwandig zijn en omdat verborgen ruimten ontbreken. Op de eerste 2 dagen is onderzoek gedaan naar de kerkuil en de steenuil, op de 3de dag alleen naar steenuil en op de 4de datum is onderzoek gedaan naar nestindicerend gedrag van de huismus om het aantal nesten vast te stellen.

Tijdens de onderzoeken zijn aangetroffen:

- 10 nesten van de huismus in de melkveestal, 2 in het kantoorgebouw en 1 à 2 in het woonhuis;
- 1 nest van de kerkuil in de stroschuur;

Niet aangetroffen zijn:

- Verblijfplaatsen van vleermuizen;
- Steenuil, ook niet op bedrijven in de omgeving;
- Reptielen, amfibieën, overige zoogdieren, beschermde planten, vissen, vlinders en ongewervelden.

In de aanvraag beschreven effecten van het project op de ecologische waarden

Door de sloopwerkzaamheden worden:

- 10 nesten van de huismus beschadigd en vernield

Overige onderdelen van het leefgebied van de huismus zijn niet in het geding.

De hoeveelheid heggen blijft ongeveer gelijk, de bomen uit de heggen worden verplant waar mogelijk en er worden nieuwe stukken heg aangeplant. Behalve het vervangen van de heg is nieuwe tuin aangelegd bij het zuivelgebouw. Er is meer nieuwe tuin gepland tussen de bebouwing.

In de aanvraag beschreven preventieve maatregelen om effecten te voorkomen

Omdat er buiten het broedseizoen van de huismus wordt gewerkt, wordt doden, verwonden of verstoren van broedende vogels voorkomen.

De verblijfplaats van de kerkuil wordt niet aangetast, het huidige gebruik van de hooischuur wordt voortgezet. Ook het leefgebied verandert alleen in de zin dat er een aantal ha grasland wordt omgezet in bebouwing. Voor de kerkuil blijven de foerageermogelijkheden op orde in de directe omgeving van de hooischuur en in de verdere omgeving rond de boerderij.

Uit de aanvraag blijkt dat geen gebruik gemaakt wordt van een gedragscode.

Nu preventieve maatregelen, ter voorkoming van overtreding van de in hoofdstuk 3 van de Wnb vermelde verboden niet voldoende in deze aanvraag zijn opgenomen en er geen gedragscode van toepassing is, is voor het uitvoeren van de aangevraagde activiteit een ontheffing nodig.

In de aanvraag beschreven mitigerende maatregelen

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de huismus te voorkomen worden maatregelen voorgesteld. Het gaat daarbij om de volgende maatregelen:

- De nieuwe stal krijgt een open karakter, zodat de huismus nieuwe nestplaatsen zal vinden.
- Ter compensatie en om zeker te zijn dat de nieuwe stallen voldoende nestplaatsen bieden, worden in de nieuwe stal 20 voorzieningen aangebracht die geschikt zijn als nestplaats voor de huismus in de vorm van 7 Vivara pro NK MU 02 kasten voor huismus met 3 nestplaatsen per kast.
- De oude stal met nesten wordt minimaal 3 maanden na het opleveren van de nieuwe stal gesloopt.
- De bedrijfsvoering zal van de oude stal naar de eerste nieuwe stal worden verplaatst en daarbij zal zonder onderbreking een stal in bedrijf zijn, zodat er voortdurend foerageermogelijkheden zijn voor de huismus.
- De oude stal wordt buiten het broedseizoen gesloopt.
- De nieuwe locatie/alternatieve nestgelegenheid ligt binnen 100 meter van de huidige nesten. Het bepalen van de hanglocatie en het ophangen van de kasten gebeurt onder begeleiding van een ecooloog.
- Middels een passieve wijze van verdrijven wordt verzekerd dat de werkzaamheden plaatsvinden nadat de nestplaatsen zijn verlaten en dat zo min mogelijk verstoring optreedt; de bedrijfsvoering (de koeien en het voer daarvoor) wordt verplaatst naar de nieuwe stal en naar verwachting verhuist de huismus mee met het voer.

De mitigerende maatregelen zijn opgenomen in de volgende tabel.

Tabel 2 Overzicht van de mitigerende maatregelen.

Soorten waarop negatief effect wordt verwacht	Vermijden gevoelige perioden	Tijdelijke mitigatie	Ongeschikt maken of verjagen ruim vóór de ingreep	Permanente mitigatie
Huismus	<p>De sloopwerkzaamheden worden buiten het broedseizoen uitgevoerd dat loopt van half maart t/m augustus;</p> <p>De werkzaamheden worden uitgevoerd onder gunstige omstandigheden (droog, niet-vriezend en onder 6 Bft);</p> <p>De werkzaamheden zijn afgerond voor de start van het broedseizoen.</p>	<p>Eén van 3 nieuwe schuren wordt als eerste gebouwd en is klaar voordat de oude schuur gesloopt wordt. De koeien en het voer worden naar deze nieuwe schuur verplaatst.</p> <p>Er worden meteen nestkasten als permanente verblijfplaatsen opgehangen.</p> <p>Er staan nog meer stallen en schuren die open genoeg zijn voor de huismus om er hun nesten in te kunnen bouwen, er zijn steeds alternatieven beschikbaar.</p>	<p>Voorafgaand aan de sloop worden de nestplaatsen ongeschikt gemaakt; de schuur wordt buiten gebruik gesteld, zodat er geen voedsel meer is en de huismus zal naar verwachting meeverhuizen met de koeien en het voer naar de nieuwe stal. Verder wordt als eerste het dak verwijderd.</p> <p>Voor verwijderen van het dak en verdere sloop vindt eerst een nadere controle plaats of de vogels echt vertrokken zijn.</p>	<p>21 permanente nestgelegenheden in de vorm van 7 Vivara pro NK MU (02) nestkasten voor de huismus worden minimaal 3 maanden voorafgaand aan de sloop geplaatst in de eerste nieuwe schuur. De nestkasten:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zijn van duurzaam materiaal vervaardigd; - worden niet verstoord door de sloop- en bouwwerkzaamheden. <p>In de twee later te bouwen schuren worden in totaal nog 4 nestkasten met 3 nestplekken opgehangen. De foerageer- en drinkmogelijkheden voor de huismus veranderen niet tijdens en na de periode van nieuwbouw en sloop</p> <p>Er blijven voldoende zandige plekken gehandhaafd, waar huismussen hun stofbaden kunnen nemen.</p> <p>De groenstructuur voldoet in ieder geval aan de tekening in bijlage 2.</p> <p>Geen belemmerende elementen in de in- en uitvliegroute zoals bomen, vlaggenmasten, steigers, etc. De nieuwe open stallen zijn goed toegankelijk voor de huismus.</p>

In de aanvraag beschreven overtreding van verbodsbepalingen

Aan de hand van het voorgaande is in de aanvraag bepaald welke verbodsbepalingen worden overtreden. Dit is aangegeven in het aanvraagformulier. Er is ontheffing aangevraagd voor de soort, het verbod en het belang zoals opgenomen in tabel 1.

Beoordeling

Beoordeling van de resultaten van het ecologisch onderzoek en de mitigerende maatregelen

Wij hebben het ecologisch onderzoek beoordeeld en wij oordelen dat het onderzoek op de juiste wijze is uitgevoerd en compleet is. De voorgestelde mitigerende maatregelen zijn in grote lijnen voldoende, alleen de keuze voor het type nestkast is ongelukkig uitgevallen.

In het plangebied zijn weinig mussen aanwezig, in verhouding tot de aanwezige voedselsituatie, met jaarrond meer dan voldoende voer. Mogelijk zijn er weinig mogelijkheden om nesten te bouwen en de aanvrager dient in ieder geval voor 20 geschikte nestlocaties te zorgen voor de 10 nestlocaties die nu verloren gaan. De Vivara NK MU (02) nestkasten blijken in de praktijk vanbinnen erg klein voor de huismus. Bij twee tussenschotten is de binnenruimte maar 11 bij 12 cm en 22 cm hoog. Bij het aanbrengen van één tussenschot in het midden is de binnenruimte in de nestkast wel voldoende groot. Bij het aanbrengen van 11 nestkasten in totaal is er in principe voldoende gedaan om de huidige populatie te behouden. Er worden echter slechts 7 kasten in de eerste nieuwe schuur opgehangen, waarbij wordt aangenomen dat dit voldoende kwaliteit en kwantiteit is voor 21 paar huismus. Ook al lijkt de nestkast mogelijkheid te bieden aan 3 paar huismus, dit is in praktijk niet het geval. Om werkelijk geschikte nestgelegenheden aan te bieden, kan dezelfde nestkast met 1 tussenschot en daarvan 10 worden aangebracht. Of er dient een ander model nestkast te worden aangeboden, zó dat er voor 20 mussen nestgelegenheden is. Er dient meteen in de eerste nieuwe schuur voor 20 huismusparen voldoende nestgelegenheden te zijn aangebracht, 3 maanden voordat de oude schuur gesloopt wordt. Hiertoe is een extra voorschrift opgenomen in deze ontheffing.

Doordat nieuwe stallen worden gebouwd, waarin de koeien worden gehuisvest, zal op een gegeven moment de oude stal leegstaan. Als de stal leegstaat en daar geen koeien meer gevoerd worden, zal de stal minder aantrekkelijk worden voor de huismus doordat de foeragemogelijkheden afnemen. Het is waarschijnlijk en kansrijk dat de huismus zijn intrek zal nemen tot de nieuwe stal en de mogelijkheid om daar gebruik te maken van de aangeboden nestkasten.

Op enig moment worden de huidige nesten ongeschikt, door sloop van het gebouw, of worden de nieuwe nestlocaties geschikter, omdat deze dicht bij de koeien en het voer zijn. In alle gevallen worden de oude nesten weggenomen, maar doordat de nieuwe nestlocaties er minstens 3 maanden voor de sloop al zijn, blijft de functionaliteit van het leefgebied in de vorm van nestlocaties even geschikt. De overige aspecten van de leefomgeving komen niet in het geding volgens de aanvrager.

Als geheel verandert de situatie wel, aangezien er 5 hectare met bebouwing bijkomt, terwijl er grasland verdwijnt. In het broedseizoen heeft de huismus ook insecten nodig om aan de jongen te voeren, hier kan alleen de omgeving in voorzien en niet het krachtvoer of kuilvoer. Behalve het vervangen van de heg is nieuwe tuin aangelegd bij het zuivelgebouw. Er is meer nieuwe tuin gepland tussen de bebouwing. Nieuwe beplanting kan mogelijkheden bieden aan de huismus en om de groensituatie zeker vergelijkbaar te houden met de uitgangssituatie wordt aangeraden om bij de nieuwe tuin bij het bezoekerscentrum voor de huismus aantrekkelijke beplanting aan te brengen; altijdgroen blijvende heesters of klimplanten, planten die insecten aantrekken of zaad vormen, veel structuur met verschillen in hoog en laag. De tuin bij de zuivelgebouwen biedt meerwaarde in kwaliteit, maar mist mogelijk nog enkele groenblijvende struiken. In overleg met een deskundige dient u er zorg voor te dragen dat de omgeving in ieder geval vergelijkbaar geschikt blijft als leefgebied voor de huismus met de uitgangssituatie. De kwaliteit en de beschikbaarheid van groen in de omgeving moet minimaal gelijk blijven aan de uitgangssituatie en aan de eisen van de landschappelijke inpassing zoals aangegeven in Bijlage 2. Hiervoor is een extra voorschrift opgenomen.

Met voldoende aandacht voor de nieuwe beplanting, blijft de functionaliteit van de huidige leefomgeving op een vergelijkbaar peil met de uitgangssituatie gedurende het hele project voor de huidige populatie van 13 à 14 huismuspren.

Op basis van het voorgaande hebben wij bepaald voor welke (aangevraagde) soort welke verbodsbepalingen worden overtreden. Het resultaat is weergegeven in tabel 1. Voor deze soort en verbod wordt de ontheffing verleend. Dit komt overeen met de aangevraagde soort en verbod.

Andere bevredigende oplossing

In de aanvraag beschreven andere bevredigende oplossingen

De initiatiefnemer wil het bedrijf vernieuwen door

- Het bouwen van nieuwe moderne stallen met een hoog welzijnsniveau en sloop van een verouderde stal
- Uitbreiding van de zuivelbereiding
- Realiseren van een bezoekerscentrum

De motivatie:

Van belang voor Den Eelder is het Boerderijzuivelkeurmerk. Dit vereist een directe relatie tussen de melkveehouderij en de zuivelproductie. Voor boerderijzuivel liggen vanwege de relatief kleine productieomvang, de productiekosten aanzienlijk hoger dan bij de fabriekszuivel, terwijl er steeds hogere eisen worden gesteld. Er wordt stap voor stap geïnvesteerd in verbetering en verduurzaming van de melkveehouderij en ontwikkeling van de boerderijzuivelproductie. Daarbij geldt groei niet als doel, maar als middel om de doelstelling te kunnen blijven realiseren. Consumenten en andere melkveehouders wil men in de gelegenheid stellen met eigen ogen te zien hoe het hele proces verloopt, waarvoor nu behoefte is aan een bezoekerscentrum.

De nieuw te bouwen stallen ter vervanging van de te slopen stal uit 1983 beoogt een hoger dierwelzijn en zal 15 tot 100% meer staloppervlakte per dier bieden. De extra vierkante meters zijn niet te realiseren binnen de huidige oppervlakte. De locatie ligt midden op het terrein en is daardoor niet geschikt voor de gewenste vrije uitloop (weidegang van de koeien naar eigen keuze).

De vrijkomende ruimte na sloop wordt ingevuld met uitbreiding van de zuivelbereiding. De nestplaatsen kunnen niet een nieuwe plek krijgen op de oude plaats, omdat het gebouw voor de zuivelbereiding dicht zal zijn.

De uitvoering vindt buiten het broedseizoen plaats en de nieuwe locatie voor de huismus ligt binnen 100 meter afstand van de huidige locatie. Door de wijze van uitvoering blijft de functionaliteit voor verblijfplaatsen op orde.

Beoordeling van de andere bevredigende oplossingen

De uitbreiding is nodig om economisch te overleven, om aan de eisen te blijven voldoen en om het bedrijf met de ingezette koers voort te laten bestaan: duurzaam produceren van melk en zuivel. Zou het bedrijf moeten sluiten, dan verdwenen de huidige nestplekken. Met de voorgestelde werkwijze blijven er steeds voldoende nestplekken aanwezig. Er is geen alternatieve locatie, wijze van uitvoering, of tijdstip denkbaar voor de huismus.

Conclusie

Er bestaat geen andere bevredigende oplossing.

Belang

In de aanvraag beschreven belang

In de aanvraag is bepaald welk wettelijk belang op het project van toepassing is. Dit is aangegeven in tabel 1.

Het project is nodig om het boerderijzuivelcertificaat te kunnen voortzetten en om de eigen koers te kunnen blijven voortzetten. Dit betekent stapsgewijs duurzamer en diervriendelijker werken. De groei is geen doel op zich, maar een noodzakelijke stap om het bedrijf te kunnen blijven voortzetten en hoogwaardige zuivel van goede smaak direct op de boerderij te kunnen blijven produceren, waarbij aan alle voedselveiligheidseisen voldaan wordt. Het bedrijf werkt duurzaam vanwege het gebruik van reststromen uit de voedingsindustrie, het aanvoeren van Nederlandse voedingsstoffen voor de koeien (gras en maïs), het opwekken van eigen energie (75%) met mestvergisting en zonnepanelen en het voornamelijk lokaal transport van de melk aan de zuivelbereiding.

Het uitvoeren van de voor voortzetting van het bedrijf noodzakelijke sloop en nieuwbouw van bedrijfsgebouwen, kan volgens ons worden gezien als in het belang van volksgezondheid en openbare veiligheid. Door stapsgewijs te komen tot steeds duurzamere invulling bij zuivelproductie wordt toegewerkt naar de klimaatdoelstelling. Bij het stoppen van de bedrijfsvoering zou veel meer (fossiele) energie nodig zijn om dezelfde hoeveelheid melk en zuivelproducten elders te produceren. De winst richting het behalen van de klimaatdoelstelling met een op klimaat en duurzaamheid gerichte bedrijfsvoering lijkt ons in dit specifieke geval voldoende.

Beoordeling van belang(en)

Wij kunnen instemmen met het in de aanvraag beschreven belang.
Het betreft het belang dat is weergegeven in tabel 1.

Gunstige staat van instandhouding

In de aanvraag beschreven effect op de staat van instandhouding van de desbetreffende soorten

Door de werkwijze blijft op elk moment het aantal verblijfplaatsen voor de huismus gegarandeerd. De functionaliteit in de vorm van verblijfplaatsen en voedsel blijft behouden voor de huismus. Doordat de lokale populatie op de bedrijfslocatie behouden blijft, is er geen invloed op de lokale staat van instandhouding van de huismus.

Beoordeling van de effecten op de staat van instandhouding van de desbetreffende soorten

Het uitvoeren van de maatregelen als bedoeld in de aanvraag leidt niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de huismus.

Conclusie

Gelet op het voorgaande kan de gevraagde ontheffing worden verleend.

OVERIGE VERPLICHTINGEN

Wij wijzen u erop dat u zelf verantwoordelijk bent voor het verkrijgen van eventueel benodigde ontheffingen, vergunningen of toestemmingen op grond van andere wet- en regelgeving.

ZIENSWIJZEN

Gedurende de periode van terinzagelegging kan eenieder schriftelijk of mondeling zienswijzen over het ontwerpbesluit naar voren brengen. Ingediende zienswijzen worden met het uiteindelijke besluit en de bijbehorende stukken ter inzage gelegd.

Schriftelijke zienswijzen kunnen worden gericht aan Gedeputeerde Staten van Gelderland, Postbus 9090, 6800 GX Arnhem, of aan post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer dat op de eerste bladzijde van het ontwerpbesluit staat vermeld. Voor een mondelinge zienswijze of toelichting over het ontwerpbesluit kan contact worden opgenomen met het Provincieloket (telefoonnummer (026) 359 99 99).

Wij maken u erop attent dat alleen beroep tegen het uiteindelijke besluit kan worden ingediend als de indiener ook een zienswijze heeft ingebracht tegen het ontwerpbesluit en men belanghebbende is.

De periode van terinzagelegging is te vinden onder de technische informatie van de kennisgeving. Deze kennisgeving is in te zien op de website van Overheid.nl.

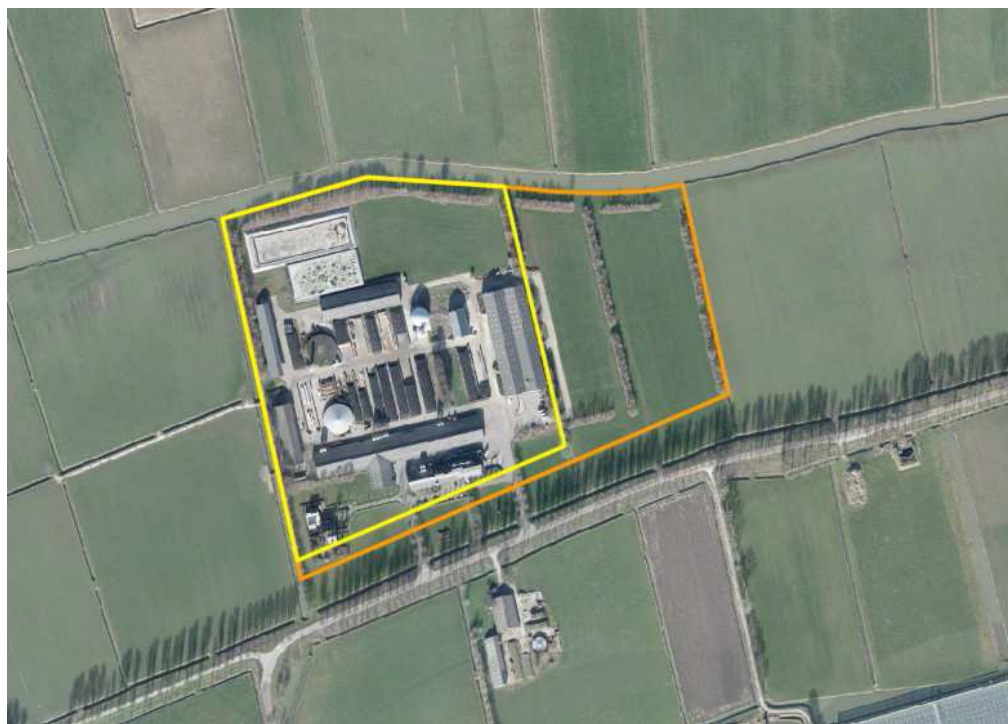
Bijlagen

- Bijlage 1: Kaarten projectlocatie
- Bijlage 2: Nieuwe situatie en groenstructuur

BIJLAGE 1
Kaarten projectlocatie

Figuur 1. Globale ligging plangebied (rood).

Figuur 2. Luchtfoto plangebied uit 2014 (bron: prov. Gelderland) met bij benadering de huidige erfgrens (geel) en de beoogde erfgrens (oranje).

BIJLAGE 2
Nieuwe situatie en groenstructuur

